

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000106

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-01-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сальнікова Тетяна Вікторівна

2. Tetiana Salnikova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2668-8283

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Екстремальна та кризова психологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: 053 - Психологія

Місце роботи здобувача: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул. Чернишевська, буд. 94, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство надзвичайних ситуацій України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 62

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул. Чернишевська, буд. 94, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство надзвичайних ситуацій України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул. Чернишевська, буд. 94, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство надзвичайних ситуацій України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21.51

Тема дисертації:

1. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ Я-КОНЦЕПЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ - УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ
2. Features of the professional Self-concept of servicemen - combatants.

Реферат:

1. Сальнікова Т. В. Особливості професійної Я-концепції військовослужбовців – учасників бойових дій. У вступі подано загальну характеристику дисертаційної роботи. Обґрунтована актуальність теми дисертації, сформульовано мету роботи та основні завдання дослідження, показано зв'язок роботи з науковими програмами. Наведено дані про особистий внесок здобувача, апробацію роботи та публікації. У першому розділі проаналізовано структурно-логічні та функціональні детермінанти особистісної «Я-концепції» та визначено основні взаємопов'язані та взаємодоповнюючі структурно-логічні її конструкти: когнітивний (самопізнання та продукування особистісної системи уявлень людини про саму себе, «Я-образ»), емоційно-оцінювальний (цілісне ставлення особи до самої себе та до окремих аспектів своєї особистості, що визначається процесами самооцінки та самоототожнювання) та поведінковий. Встановлено, що професійна «Я-концепція» є продуктом загальної особистісної «Я-концепції» та має схожі з нею структурно-логічні та функціональні прояви, які формуються в процесі професійного ставлення та професійного самовизначення. Визначено, що усвідомлення феномену професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових

дій слугує рушійною силою поглибленого вивчення її особливостей та структурних конструктів, що, в свою чергу, сприяє визначенню рівнів порушення їх пропорційності, встановлення можливих рівнів деструктуризації та дисгармонізації, що провокує можливу асоціальну поведінку та різноманітні порушення соціальної активності в мирному соціумі й дисгармонізацію взаємозв'язків «внутрішнього» та «зовнішнього» середовища особистісної «Я-концепції». У другому розділі визначено, що організація та дизайн емпіричного дослідження щодо визначення особливостей професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових дій повністю співставні із дослідницькою метою та цілком відповідають поставленим завданням. У третьому розділі емпірично досліджено особливості професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових дій та їх психосоціальні характеристики, що дало змогу визначити здебільшого недостатній рівень когнітивного та емоційно-оцінного конструктів їх професійної «Я-концепції», що проявлялося розвитком негативних емоційно-особистісних особливостей, які розвинулися внаслідок суб'єктивного сприйняття загрози отримати бойові травми (в тому числі і психологічні) при участі в бойових діях. Це більшою мірою відзначалося серед кадрових військових порівняно з мобілізованими цивільними та серед військових, які проходили службу в тилу порівняно з лінією зіткнення і 2–4 лініями захисту. Наукова новизна отриманих результатів. 1. Вперше емпірично експліковано та структуровано психологічні детермінанти особистісного профілю військовослужбовців – учасників бойових дій та встановлено тісний взаємозв'язок психологічних детермінант феномену участі в бойових діях із емпіричними референтами когнітивного, емоційно-оцінного, мотиваційного, поведінкового та духовно-ціннісного «Я-концепційних» конструктів. 2. Вперше розроблено, науково обґрунтовано та апробовано алгоритм реалізації комплексної програми психокорекції професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових дій, спрямованої на формування їх позитивної професійної «Я-концепції», що активізує психологічні особистісні захисні механізми та нівелює негативні впливи участі в бойових діях на структурні «Я-концепційні» конструкти. 3. Поглиблено уявлення про руйнівну роль феномену участі в бойових діях у формуванні особистісної «Я-концепції» військовослужбовців і деструктивні психофізіологічні та психоемоційні кризові впливи на деформацію концептуальних компонентів «Я-концепції» військовослужбовців, що об'єктивізує необхідність психокорекційної роботи з даним контингентом. 4. Набула подальшого розвитку теоретична модель структурної організації особистісної та професійної «Я-концепції» військовослужбовців – 8 учасників бойових дій у сукупності когнітивного, емоційно-оцінного, мотиваційного, поведінкового та духовно-ціннісного «Я-концепційних» конструктів, що розширює наукові уявлення про особливості структурної організації досліджуваного феномену. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що практично реалізовано комплекс визначення теоретико-психологічних засад формування особистісної та професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових бій; розроблена, науково обґрунтована й апробована програма психокорекції професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових дій; визначена система психо-соціальної діагностики психологічних механізмів формування цілісної особистісної та професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових дій; визначені особливості професійної «Я-концепції» військовослужбовців – учасників бойових дій, які збагатили існуючу науково-методичну базу практичної діяльності психологів та доповнили програми їх професійної підготовки.

2. The dissertation is devoted to the solution of a scientific and practical task in the field of psychology, namely, determining the features of the professional “self-concept” of military personnel who are combatants. The first chapter analyzes and defines emphasized that the personal “self-concept”, forming a complex internal structure, is a dynamic formation of the highest level of self-identity and self-awareness, which is formed and developed throughout the entire life course of a person, ensuring his or her self-development and adaptive 10 capabilities, regulation of behavioral reactions, adaptation and integration into the surrounding society, and makes it possible to achieve a certain personal coherence (both internal and between the external and internal environment) and determines all manifestations of personal life. The author analyzes established that the professional “self-concept” is a product of the general personal “self-concept” and has similar structural, logical and functional manifestations, which are formed in the process of professional attitude and professional self-determination. It has been

determined that awareness of the phenomenon of the professional “self-concept” of servicemen – combatants serves as a driving force for an in-depth study of its features and structural constructs, which, in turn, contributes to determining the levels of violation of their proportionality, establishing possible levels of destructuring and disharmonization, which provokes possible antisocial behavior and various disorders of social activity in a peaceful society and disharmonization of the interrelationships between the “internal” and “external” environment of the personal “self-concept”. The second section determines that the organization and design of the empirical study to determine the features of the professional self-concept of military personnel participating in combat operations are fully comparable to the research goal and fully meet the objectives. The third chapter empirically investigated the peculiarities of the professional “self-concept” of servicemen participating in combat operations and their psychosocial characteristics, which made it possible to determine the mostly insufficient level of cognitive and emotional-evaluative constructs of their professional “self-concept”, which was manifested by the development of negative emotional and personal characteristics that developed as a result of the subjective perception of the threat of combat injuries (including psychological) while participating in combat operations. Scientific novelty of the results. 1. For the first time, the psychological determinants of the personal profile of servicemen – combatants were empirically explicated and structured and a close relationship between the psychological determinants of the phenomenon of participation in combat actions and the empirical referents of cognitive, emotional-evaluative, motivational, behavioral and spiritual-value “self-conceptual” constructs was established. 2. For the first time, an algorithm for implementing a comprehensive program of psychocorrection of the professional “self-concept” of military personnel participating in combat operations aimed at forming their positive professional “self-concept”, which activates psychological personal defense mechanisms and offsets the negative effects of participation in combat operations on structural “self-conceptual” constructs, has been developed, scientifically substantiated and tested. 3. The idea of the destructive role of the phenomenon of participation in hostilities in the formation of the personal “self-concept” of servicemen and the destructive psychophysiological and psycho-emotional crisis influences on the deformation of the conceptual components of the “self-concept” of servicemen is deepened, which objectifies the need for psychocorrectional work with this contingent. 4. The theoretical model of the structural organization of the personal and professional “self-concept” of servicemen – combatants in the aggregate of cognitive, emotional-evaluative, motivational, behavioral and spiritual-value “self-concept” constructs was further developed, which expands scientific understanding of the peculiarities of the structural organization of the studied phenomenon. The results obtained in the dissertation can be used to optimize psychological support, assistance and rehabilitation of military personnel – combatants in the direction of harmonizing their personal and professional “self-concept”.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121000009

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Provision of qualified psychological assistance as a result of crisistraumatic events. ad alta / H. Yurchynska, I. Ananova, O. Nazarov, T. Salnikova, L. Martynets. J. of interdisciplinary research. 2022. Vol. 12, Issue 2, Special issue XXXI. P. 94–99. URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120231/papers/A_17.pdf
- Сальнікова Т. Особливості складових Я-концепції учасників бойових дій. Проблеми екстремальної та кризової психології. Харків, НУЦЗУ, 2023. Вип. № 1 (5). С. 73–81. doi: 10.52363/dcpp-2023.1.7
- Salnikova T. The influence of sociopsychological characteristics of military personnel depending on their professional training on the constructs of their personal self-concept. Проблеми екстремальної та кризової

психології. Харків, НУЦЗУ, 2024. Вип. № 1 (7). С. 63–79. doi: 10.52363/dcpp-2024.1.5

- Salnikova T. V. Sociopsychological characteristics and their influence on the constructs of the personal self-concept of servicemen. Науковий журнал «Габітус». 2024. Вип. 61. С. 219–225. doi: 10.32782/2663-5208.2024.61.40

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Перелигіна Ліна Анатоліївна
2. Lina Perelygina

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул. Чернишевська, буд. 94, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство надзвичайних ситуацій України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мілорадова Наталія Едуардіївна
2. Nataliya Miloradova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кокун Олег Матвійович

2. Oleg Kokun

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141213

Місцезнаходження: вул. Паньківська, буд. 2, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мацегора Яніна Володимірівна

2. Yanina V. Matsehora

Кваліфікація: к. психол. н., старший науковий співробітник, 19.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія Національної гвардії України

Код за ЄДРПОУ: 08610502

Місцезнаходження: майдан захисників України, буд. 3, Харків, Харківський р-н., 61001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кердивар Валентин Віталійович

